

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1975/37
Karar Sayısı : 1975/44
Karar Tarihi:11/3/1975

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME : İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesi.

İTİRAZIN KONUSU : 15.5.1974 günlü ve 1803 sayılı Af Kanununun 2. maddesinin (B) bendinin; Türk Ceza Kanununun, 202,203 ve 227/2 nci maddeleri ile sınırlı olarak biçim yönünden Anayasanın 92. maddesinin beşinci fıkrasına, esas yönünden de Anayasanın 12. maddesine aykırı olduğu nedeniyle iptali istenmiştir.

I- OLAY :

Sanık hakkında Türk Ceza Kanununun 202. maddesi yolu ile 203 ncü maddesine ve 227 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre açılan kamu davasının duruşması sırasında Mahkemece, bu davada uygulanacak olan 1803 sayılı Af Kanununun 2. maddesinin (B) bendinin, Türk Ceza Kanununun anılan maddeleri açısından ve biçim yönünden Anayasanın 92. maddesinin beşinci fıkrasına, esas yönünden de yine Anayasanın 12. maddesindeki eşitlik ilkesine aykırı olduğu öne sürülerek Anayasanın değişik 151. ve 22.4.1962 günlü ve 44 sayılı Kanununun 27. maddeleri uyarınca Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar verilmiştir.

II-İTİRAZIN GEREKÇESİ:

1803 sayılı Af Kanunu Millet Meclisinde müzakere edilirken anlaşmazlık konusu olan maddelerin ayrı ayrı oylanması ve öteki metinlerin de oylanmasına devam olunması gerekirken yalnız Karma Komisyon metninin oylanması ile yetinilmesi Anayasanın 92. maddesinin beşinci fıkrasına aykırı olduğu ve nitekim Anayasa Mahkemesinin 28.11.1974 gün ve Esas: 1974/39, Karar: 1974/51 sayılı kararıyla sözü geçen Af Kanununun 2. maddesinin (B) bendindeki kuralın (Türk Ceza Kanununun 414. maddesinin birinci fıkrası yönünden) Anayasanın 92. maddesine aykırı biçimde oylanıp kabul edilmiş olması nedeniyle iptaline karar verildiği ve bundan başka, sözü edilen Af Kanununun 2. maddesinin (B) bendinde ihtilâsen zimmete para geçirme suçlarının tayin edilecek cezadan Devlet zararı ödendiği takdirde yalnız 5 senenin indirilmesinin kabul edildiği, bunun ise Anayasanın 12. maddesindeki eşitlik ilkesine aykırı düştüğü nedenleri ile Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar verilmiştir.

III-YASA KURALLARI :

1-Anayasaya aykırılığı ileri sürülen Yasa kuralı:

15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Af Kanununun 2. maddesinin (B) bendi şöyledir:

“Türk Ceza Kanununun 202, 203, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 403 ncü maddeleriyle 404 ncü maddesinin 1 nci bendinde ve 406,407,414/1,415,416/2-3,491,492,493,495,496,497,498,499,500,503 ve 510 ncu maddeleriyle Askeri Ceza Kanununun 131 ve 132 nci maddelerinde gösterilen suçları işleyenler

Esas Sayısı : 1975/37
Karar Sayısı : 1975/44

hakkında ilgili maddede öngörülen Devlet zararı önceden ödenmek ve tazminat hükümleri ise saklı kalmak şartıyla bu maddenin (A) bendi hükmü uygulanır.”

2- Konu ile ilgili Yasa kuralları :

Türk Ceza Kanununun değişik 202., 203. maddeleri ile 227. maddesinin ikinci fıkrası aşağıdadır:

“Madde 202- Kendisine tevdi olunan veya vazife dolayısıyla muhafaza, murakabe veya mesuliyeti altında bulunan para veya para hükmündeki evrak ve senetleri veya sair malları zimmetine geçiren veya mal edinen memura beş seneden on seneye kadar ağır hapis cezası verilir ve hasıl olan zarar kendisine ödettirilir.

Zarar hafif ise ceza bir sene ağır haptisten başlar.

Eğer vaki olan zarar muhakeme edilmezden evvel fail tarafından tamamiyle ödenmiş olursa ceza yarısına kadar indirilir ve eğer hüküm verilmezden evvel tamamiyle ödenirse üçte bir miktarı indirilir.”

“Madde 203- Yukarıki maddede gösterilen fiili, varidat ve masrafın terkinine veya murakabesine mahsus olan kayıtları, defterleri ve hesapları bililtizam intizamsız olarak tutmak veya tağyir veya tahrif etmek veya ortadan kaldırmak veya bu hesaplara ait sahih olmayan blânço ve başka evrak, defterler veya vesikalar göstermek yahut para bulunan grup, torba veya paketlerin içindekileri hakikat hilâfına irae etmek, hasılı ait olduğu daireleri aldatacak ve fiilin zahire çıkmamasını temin edecek her türlü hile ve huda yapmak suretiyle vaki olmuş ise faili on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası ile cezalandırılır. Bu fiilden dolayı hasıl olan zarar kendisine ödettirilmekle beraber ayrıca bir misli kadar da ağır para cezası alınır. Zarar, muhakeme edilmeden evvel tamamı ile ödenirse ceza yarısına kadar indiri.”

“Madde 227/2- Bu Kanunun 202, 203, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 212, 213, 214, 215, 216, 217 ve 227 nci maddeleri ile mahkum olanlara aynı zamanda memuriyetten müebbetten mahrumiyet cezası da hükmolunur.

3-Dayanılan Anayasa kuralları :

A) Anayasanın 12. maddesi şöyledir:

“Madde 12- Herkes dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayırımı gözetilmeksizin, kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.”

B) Anayasanın 92. maddesinin beşinci fıkrası şöyledir:

“Madde 92/5- Millet Meclisi Cumhuriyet Senatosundan gelen metni benimsemezse, her iki Meclisin ilgili komisyonlarından seçilecek eşit sayıdaki üyelerden bir karma komisyon kurulur. Bu komisyonun hazırladığı metin Millet Meclisine sunulur. Millet Meclisi, Karma Komisyonca veya Cumhuriyet Senatosunca veya daha önce kendisine hazırlanmış olan metinlerden birini olduğu gibi kabul etmek zorundadır. Cumhuriyet Senatosunda üye tamsayısının salt çoğunluğu ile kabul edilmiş olan madde değişikliklerinde, Millet Meclisinin

Esas Sayısı : 1975/37
Karar Sayısı : 1975/44

kendi ilk metnini benimsemesi için, üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyu gereklidir. Bu halde açık oya başvurulur.”

IV. İLK İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi, 11.3.1975 gününde toplanmış ve İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca gerekli ilk incelemeyi yaparak aşağıdaki sorunlar üzerinde durmuştur:

1- Anayasa Mahkemesinin itirazı inceleme görev ve yetkisi içinde olup olmadığı sorunu:

Suç ve cezaların affı hakkındaki yasama belgelerinin Anayasaya uygunluk denetimine tabi olup olmadığı sorunu üzerinde yeniden tartışmalar yapılmış ve bu denetimin Anayasa Mahkemesince yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu konu hakkında ayrıntılı gerekçeler, daha önce Mahkememizin verdiği 28.11.1974 günlü, Esas:1974/34, Karar: 1974/50 sayılı kararlar açıklanmış bulunduğundan (Resmi Gazete, gün:21.1.1975, sayı:15125) burada tekrarına gerek görülmemiştir.

Orada da gerekçeleri ile açıklandığı üzere, bir kuralı itiraz konusu yapılan 1803 sayılı Yasa, Anayasanın değişik 147 nci maddesindeki “kanun” deyiminin kapsamı içinde olduğu kuşkusuzdur. Öte yandan Anayasanın Anayasaya uygunluk denetimi dışında bıraktığı yasalardan değildir. Şu duruma göre, itiraz yolu ile gelen bu işe bakmanın Anayasa Mahkemesinin görevi ve yetkisi içinde bulunduğu ortadadır.

Bu görüşe Şahap Arıç katılmamıştır.

2- 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Af Kanununun 2. maddesinin (B) bendinin Türk Ceza Kanununun 202. maddesi yönünden iptaline, 29.1.1975 günlü, 15133 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 28.11.1974 günlü, Esas: 1974/39, Karar: 1975/5 sayılı karar verilmiş olduğundan bu konuda yeniden karar verilmesine yer kalmamıştır.

3- Türk Ceza Kanununun 227. maddesi, 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Af Kanununun 2. maddesinin (B) bendinde yer almadığından itirazın bu yöne ilişkin bölümünün Mahkemenin yetkisizliği yönünden reddine karar verilmesi gerekmiştir.

4- Dosyanın eksikliği bulunmadığından esasın incelenmesinin de bugün yapılması uygun görülmüştür.

V- ESASIN İNCELENMESİ :

Mahkemece, 1803 sayılı Af Kanununun 2. maddesinin itiraz konusu kuralının hem biçim, hem de esas yönünden Anayasaya aykırı olduğu nedeniyle Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar verilmiştir.

1- İtiraz konusu kuralın biçim yönünden Anayasaya aykırılık sorunu:

12.7.1974 günlü, 14943 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olan Anayasa Mahkemesinin 2.7.1974 günlü ve 19/31 sayılı kararında; 1803 sayılı Af Kanununun 5. maddesinin (A) bendi üzerinde yapılan incelemede, Millet Meclisinin Cumhuriyet Senatosundan gelen metni benimsememesi ve bu yüzden Karma Komisyonca da bir metin

Esas Sayısı : 1975/37
Karar Sayısı : 1975/44

hazırlanması üzerine yürütülen yasama işlemleri arasında yasa kuralını biçim yönünden Anayasaya aykırı kılan başlıca iki aksaklık görülmüştür.

Bunlardan birisi (uyuşmazlık konusu maddelerin ayrı ayrı oylanması) diğeri de (öteki metinlerin oylanmasına devam edilmeyerek yalnız Karma Komisyon metninin oylanması ile yetinilmiş olması) dır. Bu aksaklıklar Anayasanın 92. maddesinin beşinci fıkrasında öngörülen biçim kurallarına aykırı düştüğü saptanarak sözü edilen Af Kanununun beşinci maddesinin (A) bendinin iptaline karar verilmiştir.

Yine aynı kanunun 2. maddesinin (A) bendinde yer alan kural da, Türk Ceza Kanununun 127. ve Askeri Ceza Kanununun 56. maddelerinin olayla ilgili hükümleri yönünden Anayasa Mahkemesinin 28.11.1974 günlü, 30/50 sayılı kararıyla (Resmi Gazete, gün: 21.1.1975, sayı: 15125) yine Anayasanın 92. maddesinin beşinci fıkrasındaki biçim kurallarına aykırı düştüğünden iptal edilmiştir.

Bunlardan başka, 1803 sayılı Af Kanununun 2. maddesinin (B) bendindeki kuralın (Türk Ceza Kanununun 414 ncü maddesinin birinci fıkrası ile sınırlı olarak) Anayasa Mahkemesinin 28.11.1974 günlü, Esas: 1974/39, Karar: 1974/51 sayılı kararıyla yine Anayasanın 92. maddesinin beşinci fıkrasındaki biçim kurallarına aykırı olduğu nedeniyle iptal edilmiş bulunmaktadır. (Resmi Gazete, gün : 29.1.1975, sayı: 15133).

Şu halde, 1803 sayılı Kanunun gerek 5. maddesinin (A) bendi ve gerek 2. maddesinin (A) ile (B) bentleri için saptanmış olan iptal nedenleri burada da geçerlidir. Bu nedenler, günleri ve sayıları açıklanan kararlarda ayrıntıları ile belirtilmiş olduğundan, burada tekrar yinelenmesine gerek bulunmamıştır.

O halde bu kuralın da iptaline karar verilmelidir.

Nihat O.Akçakayalıoğlu bu sonuca değişik gerekçe ile katılmıştır.

Bu görüşe, Şahap, Arıç, İhsan Ecemiş, Ahmet Akar ve Ahmet Salih Çebi katılmamışlardır.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, öteki metinlerin oylanmasına devam edilmeyerek yalnız Karma Komisyon metninin oylanması ile yetinildiğini, itiraz konusu metnin bu nedenle de iptali gerektiğini iler sürmüşse de bu nedenin burada oluşmadığı Millet Meclisi Tutanak Dergisinin incelenmesi ile anlaşılmaktadır. (Anayasa Mahkemesi kararı, gün: 28.11.1974, sayı: 34/50, Resmi Gazete, gün: 21.1.1975, sayı:15125) itirazın bu nedene ilişkin bölümü yerinde bulunmamıştır.

2- İtiraz konusu kuralların esas yönünden Anayasaya aykırılığı sorunu:

İtiraz konusu kuralın biçim yönünden Anayasaya aykırılığı saptanmış olduğundan esas yönünden aykırılık sorunu üzerinde durulmasına yer kalmamıştır.

VI-İPTAL HÜKMÜNÜN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ GÜNÜ:

Anayasanın değişik 152. maddesinin ikinci fıkrasına göre, Anayasa Mahkemesince Anayasaya aykırı olduğundan iptaline karar verilen kanun veya içtüzük veyahut bunların iptal edilen kuralları, gerekçeli kararın Resmi Gazetede yayımlandığı günde yürürlükten kalkar.

Esas Sayısı : 1975/37
Karar Sayısı : 1975/44

Gereken hallerde, Anayasa Mahkemesi, iptal hükmünün yürürlüğe gireceği günü ayrıca kararlaştırabilir.

Bu tarih, kararın Resmi Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.

22.4.1962 günlü, 44 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin dördüncü fıkrasında da, Anayasa Mahkemesinin iptal dolayısıyla oluşacak boşluğu, kamu düzenini tehdit edici nitelikte görürse, iptal hükmünün yürürlüğe gireceği günü ayrıca kararlaştıracağı ve boşluğun doldurulması için Yasama Meclisleri Başkanlıklarına ve Başbakanlığa durumu duyuracağı yazılıdır.

Yukarıda belirlendiği üzere, 1803 sayılı Af Kanununun 2. maddesinin (B) bendinin Anayasaya biçim yönünden aykırılığı nedeniyle ve Türk Ceza Kanununun 203. maddesi ile sınırlı olarak iptalleri öngörülmüştür. İptal, yasa kuralının Anayasaya uygun biçimde oluşmamış bulunduğu yolunda Anayasa Mahkemesince saptanan duruma ve varılan sonuca dayanmaktadır. 1803 sayılı Kanunun affettiği suç ve cezaların niteliği ve niceliği ile beliren kapsamı karşısında, iptal hükmünün kamu düzenini tehdit edici yasal bir boşluğu oluşturacağından da söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle Anayasanın değişik 152. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ve uygulanması, Anayasaca, Anayasa Mahkemesinin işi değerlendirilip gerekli görmesine bırakılmış bulunan yetkinin kullanılmasına ve iptal hükmünün yürürlüğe gireceği günün ayrıca kararlaştırılmasına gerek görülmemiştir.

Şahap Arıç, İhsan Ecemiş, Ziya Önel, Abdullah Üner ve Nihat O. Akçakayalıoğlu bu görüşe katılmamışlardır.

VII-SONUÇ :

1- İşin incelenmesinin Anayasa Mahkemesinin görevi ve yetkisi içinde bulunduğu Şahap Arıç'ın karşı oyu ile ve oyçokluğu ile;

2- 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı kanunun 2. maddesinin (B) bendinin Türk Ceza Kanununun 202.maddesi yönünden iptaline, Resmi Gazetenin 29.1.1975 günlü, 15133 sayılı nüshasında yayımlanan 28.11.1974 günlü, Esas: 1974/9, Karar: 1975/5 sayı ile karar verilmiş olduğundan itirazın bu bölümünün konusu kalmaması nedeniyle reddine oybirliğiyle;

3-15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Af Kanununun 2. maddesinin (B) bendine Türk Ceza Kanununun 227 nci maddesi açısından yönelen itirazın Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine oybirliğiyle;

4- Dosyanın eksikliği bulunmadığından esas incelemenin de bu gün yapılmasına oybirliğiyle;

5- 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı kanunun 2. maddesinin (B) bendindeki kuralın, Millet Meclisinde Anayasanın 92. maddesinin beşinci fıkrası hükmüne aykırı oylanmış bulunması nedeniyle biçim yönünden ve Türk Ceza Kanununun 203. maddesi açısından iptaline, Nihat O.Akçakayalıoğlu'nun başka gerekçesi ile ve Şahap Arıç, İhsan Ecemiş, Ahmet Koçak ve Ahmet Salih Çebi'nin karşıoyları ile ve oyçokluğu ile,

Esas Sayısı : 1975/37
Karar Sayısı : 1975/44

6- İtiraz konusu yasa kuralı biçim yönünden iptal edilmiş olduğuna göre ayrıca esas yönünden aykırılık konusu üzerinde durulmasına yer olmadığına oybirliğiyle;

7- İşin niteliğine göre, Anayasanın değişik 152. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca iptal hükmünün yürürlüğe gireceği günün ayrıca kararlaştırılmasına yer olmadığına, Şahap Arıç, İhsan Ecemiş, Ziya Önel, Abdullah Üner ve Nihat O.Akçakayalıoğlu'nun karşıoylarıyla ve oyçokluğu ile;

11.3.1975 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Muhittin TAYLAN	Kâni VRANA	Şahap ARIÇ
		Karşıoy ekli

Üye	Üye	Üye
İhsan ECEMİŞ	Ahmet AKAR	Ziya ÖNEL
		Karşıoy yazısı ektedir.

Üye	Üye	Üye
Abdullah ÜNER	Ahmet KOÇAK	Lütfi ÖMERBAŞ
Karşıoy yazısı ektedir.	Karşıoy ekli	

Üye	Üye	Üye
Hasan GÜRSEL	Ahmet Salih ÇEBİ	Şevket MÜFTÜGİL
	Karşıoy yazısı ektedir.	

Esas Sayısı : 1975/37
Karar Sayısı : 1975/44

Üye	Üye	Üye
Adil ESMER	Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU	Ahmet H.BOYACIOĞLU

KARŞIOY YAZISI

Anayasa Mahkemesince:

- a) İlk inceleme evresinde görev sorunu tartışılarak, itirazın incelenmesinin Anayasa Mahkemesi'nin görevine girdiğine;
- b) 1803 sayılı Af Kanununun itiraz konusu maddesinin biçim yönünden iptaline;
- c) İşin niteliğine göre Anayasa'nın değişik 152 nci maddesinin 2. fıkrası uyarınca iptal hükmünün yürürlüğe gireceği günün ayrıca kararlaştırılmasına yer olmadığına oyçokluğuyla karar verilmiştir. Anayasaya uygun görmediğimden kararın bu kısımlarına katılmıyorum.

Bu konudaki karşıoylarım, (21 Ocak 1975 gün ve 15125 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan, Anayasa Mahkemesi'nin 1974/34,1974/50 sayı ve 20.11.1974 günlü) kararındaki karşıoy yazımın I,II,III nolu kısımlarında tafsilatlı olarak yazdığım karşıoyların prensipleri itibariyle aynı nitelikte olduğundan bunların burada tekrarına lüzum görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle Mahkememizin bu kararının Anayasa'ya uygun olmadığını bildirdiğim kısımlarına, sözü geçen karşıoy yazımın I,II,III nolu bentlerinde gösterilen nedenlerle karşıyım.

Üye
Şahap ARIÇ

KARŞIOY YAZISI

12.7.1974 günlü 14943 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mahkememizin 2.7.1974 günlü, 1974/19-31 sayılı kararına ilişkin karşıoy yazımda açıkladığım gerekçelerle, çoğunluğun bu kararındaki görüşlerine de karşıyım.

Üye
İhsan ECEMİŞ

Esas Sayısı : 1975/37
Karar Sayısı : 1975/44

KARŞIOY YAZISI

21.1.1975 günlü 15125 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mahkememizin 28.11.1974 gün ve 1974/34-50 sayılı kararında açıkladığım nedenlerle süreye ilişkin çoğunluk kararına katılmıyorum.

Üye
Ziya ÖNEL

KARŞIOY YAZISI

Cumhuriyetin 50 nci Yılı Dolayısıyla çıkarılan 1803 sayılı Af Kanununun 2. maddesinin (B) bendinin, Millet Meclisinde Anayasanın 92. maddesinin beşinci fıkrasına aykırı biçimde oylanmamış olması nedeniyle ve esasa girilmeksizin biçim yönünden (T. C. K.nun 203. maddesi açısından) iptaline karar verilmiştir. Böyle olunca sözü edilen hükmün yasama organında yeniden ele alınıp düzenlenmesi mümkün olduğundan yasama organına bu yetkisini kullanabilme olanağının sağlanması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Yasama organının bu yetkisini kullanabilmesi de Anayasa Mahkemesi kararının yürürlüğe girmesi konusunda Anayasanın 152. maddesi ile 44 sayılı Kanunun 50. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince uygun bir sürenin tanınmasına bağlı bulunmaktadır. Böyle bir süre verilmediği takdirde Anayasa Mahkemesinin iptal kararı, Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte sözü edilen Af Kanununun 2. maddesinin (B) bendindeki kural yürürlükten kalkacak ve bu suretle Yasama organının maddeyi yeniden düzenlenmesine imkân kalmayacak ve bunun sonucu olarak da bu gibi ihtilas suretile zimmetine para geçirme suçundan sanık olanlar Kanun Koyucunun istek ve iradesi hilâfına Af Kanununun 1. maddesi ile on iki yıllık aftan yararlanmış olacaklardır.

Anayasa Mahkemesi kararının yürürlüğe girmesinde bir süre kabul edilmek için her halde (iptal hükmünün kamu düzenini tehdit edici yasal bir boşluğun meydana gelmesine)ne gerek yoktur. Anayasanın 152. Maddesinde; Anayasa Mahkemesinin iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilmesi için böyle bir şart aranmamış ve Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki 44 sayılı Kanunun 50. maddesinde ise; Anayasa Mahkemesinin; gerekli gördüğü hallerde iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabileceği hükme bağlanmıştır.

Görülüyorki: İptal hükmünün yürürlüğe girmesinde bir süre verilmesi için her halde (Kanunda kamu düzenini tehdit edici bir boşluğun) meydana gelmesi gerekmemekte ve (gerekten haller) de böyle bir sürenin verilebileceği öngörülmektedir.

Anayasanın 152. maddesiyle 44 sayılı Kanunun 50. maddesinin üçüncü fıkrasında yer almış olan (gerekten haller)in olayda gerçekleşmiş olup olmadığı sorununa gelince:

Esas Sayısı : 1975/37
Karar Sayısı : 1975/44

Anayasanın 64. Maddesi hükmüne göre genel ve özel af ilân etme yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir. Affın ölçüsünün saptanması da bu yetki cümlesinden bulunmaktadır. Kanun koyucu da bu yetkisine dayanarak Af Kanununda bir bölüm suçları ve cezaları tamamen affederken bir bölüm suçların cezalarından 12 yılını, diğer bir bölüm suçların cezalarında ise yalnız 5 yılını affetmediği uygun bulmuş ve bu arada Türk Ceza Kanununun 203. maddesinde yazılı ihtilâsen zimmete para geçirme suçunun tamamen değil ancak bu suçtan verilen cezaların 5 yılının affedilmesini öngörmüştür.

Kanun koyucu, yukarıda da açıklandığı gibi 1803 sayılı Af Kanununun 2. maddesinin B bendinde bu gibi ihtilâs suretiyle zimmete para geçirme suçunu genel değil özel affa tabi tuttuğuna ve Af Kanununun bu hükmü Anayasa Mahkemesince esası incelenmeksizin biçim yönünden iptal edilmiş olduğuna göre yasama organına bu hükmü yeniden düzenlemek imkânını sağlayacak bir süre verilmediği takdirde iptal hükmünün Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlüğe girmesi ile bu suçlar, Kanun koyucunun istek ve iradesi dışında geniş kapsamlı affın içine girecektir.

Gerek Anayasada ve gerek 44 sayılı Kanunda, biçim yönünden yapılan iptallerde süre verilmiyeceğine dair kısıtlayıcı bir kayıt yoktur. Aksine Anayasanın 152. ve 44 sayılı Kanunun 50. maddelerindeki süre ile ilgili kurallar, gerek biçim ve gerek esas yönünden olsun bütün iptal kararlarını kapsayacak nitelik ve genişliktedir.

Öte yandan: Süre verilmemesi; yukarıda da açıklandığı gibi kanun koyucunun istek ve iradesinden çok daha geniş affın uygulanması sonucunu doğurduğu dikkate alınırsa “..... 1803 sayılı Kanunun affettiği suç ve cezaların niteliği ve niceliği ile beliren kapsamı karşısında iptal hükmünün kamu düzenini tehdit edici yasal bir boşluğun oluşturacağından söz edilemez” biçimindeki bir gerekçeye katılmakda mümkün görülememektedir.

Yukarıda yazılı nedenlerle, Anayasanın 152. maddesi gereğince iptal hükmünün yürürlük tarihinin ayrıca saptanması gerekeceği görüşümdedir.

Üye

Abdullah
ÜNİR

KARŞIOY YAZISI

21.1.1975 günlü 15125 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Esas: 1974/34, Karar: 1974/50 sayılı Anayasa Mahkemesi kararına ilişkin karşıoy yazımın 3 numaralı bendinde açıkladığım gerekçe ile, çoğunluğun bu kararının aynı konuyla ilgili kısmına katılmıyorum.

Üye

Esas Sayısı : 1975/37
Karar Sayısı : 1975/44

Ahmet KOÇAK

KARŞIOY YAZISI

21.1.1975 günlü 15125 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mahkememizin 1974/34-50 sayılı Kararına ilişkin karşıoy yazımın 2 numaralı bendinde açıkladığım gerekçelerle, çoğunluğun iptaline ilişkin görüşüne karşıyım.

Üye

Ahmet Salih
ÇEBİ

KARŞIOY YAZISI

T.C.Anayasası’nın 92. madde 5. fıkrâ hükmünün işletiliş esasları hakkında 14943 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mahkememizin 2.7.1974 gün ve 19/31 sayılı Kararına bağı Karşıoy yazımda belirlediğim;

İptâl hükmünün yürürlüğünün bir ileri tarihe bırakılması zorunluğü olarak işaretlediğim,

nedenlerle; 11.3.1975 gün ve 37/44 sayılı kararın iptal hükmü gerekçesine ve bu hükmün yürürlüğü için ayrı bir gün kararlaştırılmayışına karşıyım.

Üye

Nihat O.
AKÇAKAYALIOĞLU